

VIGRED

- dekliski list -

Tiskovni sklad „Vigred“.

Za tiskovni sklad so poslali do 10. aprila:

Turšič Marija, Borovnica štev. 47	Din	15—
Franc Lavtižar, Ljubljana, Mestni trg 8/1	„	30—
Dr. Fr. Debevec, Ig pri Ljubljani	„	20—
Preč. g. Anton Pfajfar, župnik, Dražgoše p. Železniki	„	22—
Dijaški »Orel« Marijanišče, Ljubljana	„	10—
Benita Harič, Smolnik — Ruše	„	25—
Jožica Kirar, učiteljica, Sv. Marjeta	„	25—
Leop. Lovše, Mokronog	„	6-03
Jožica Arh, učiteljica, Boh. Bela	„	6—
M. Čontala, Groblje, p. Domžale	„	12—
M. Ocepek, Groblje, p. Domžale	„	10—
P. Perpar, Št. Vid pri Stični	„	10—
Antonija Ofentavšek, Sv. Tomaž	„	4—
Tončka Šifrer, Novo mesto	„	6—
Angela Kitek, Brezje	„	5—
Marija Mesarič, Makole	„	5—
Rozalija Vrhove, Kozarje	„	10—
Olga Knez, Ljubljana	„	25—
Skupaj	Din	246-03

Bog plačaj vsem! Želimo prav mnogo posnemovalcev!

Uprava dekl. lista »Vigred«.

NAJBOLJŠE

„PFAFF“-ŠIVALNE STROJE

pripravne za krpanje in umetno vezenje po
ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva 7 Celje, Kralja Petra c. 33 Novo mesto, Glavni trg

Vsebina:

Cilka Vračkova: Njej — Njenih rož!	97	Rožni dom:	
P. Krizostom: Marija — src dekliških hrepenenj	98	Francka G.: Majnik v Rožnem domu	111
Po dr. M. Gattererju: Zakon in devištvo	98	Gustav Strniša: Zjutraj	114
O. S.: Samoljubje in ljubezen	99	Vigrednica — gospodinja	114
Od srca do srca	100	Organizacija:	
Sl. Savinšek: Arhitektura ali stavbarstvo	101	Narodno občestvo	116
Franjo Neubauer: Moj maj		Ivanka Š.: Telesno zdravje — duševna moč	117
I. K Tebi, Marija!	103	Sestra, pomagaj! (Konec)	118
II. Vračam se	103	Iz orliške centrale	119
III. V Tvojem srcu	103	Sestre sestram	119
Zdrava, roža Marija:		Drobiž:	
Slavko Savinšek: Angelica (Dalje)	104	Uredniška molčečnost	120
Leop. Turšič: „Jurčki“ (Dalje)	107	Prejeli smo in priporočamo	120

VIGRED

≡ DEKLIŠKI LIST ≡

LETO IV. V LJUBLJANI, 1. MAJA 1926. ŠTEV. 5.

Njej — Njenih rož! — —

Cilka Vračkova.

Vse kipi, poganja, hoče kvišku — k solncu, izvoru življenja. S silnim hrepenenjem, ki je moč in zdravje — se odpirajo cvetovi — — O, maj!

Tam daleč nekje, kot srebrni kraguljčki — zvoné spomini ...

Detinski maj — en sam smehljaj: ves božji svet in mi! Tiho osrečujoče je lilo majniško cvetje svojo razkošno lepoto v naše duše. A mi smo iskali samo ene rože, samo ena je bila našim srcem zaželjena, samo ena ljubljena — šmarnica! Hodili smo za njimi ob prepadih (nismo jim gledali v globino, da bi se bali!). hodili smo skozi grmovje, ki nam je črtalo na roke in noge krvave sledove. Nismo čutili bolečin, ne žeje, ne lakote, preglasno je bilo v nas hrepenenje po čudno ljubkih cvetkah, ki so nam bile tako sorodne ... In, če smo našli katero, — skrite so bile in redke — smo jo spoštljivo utrgali. Nikomur ni prišlo na misel, da bi šmarnico vrgel od sebe ali celo stopil nanjo s prašno nogo. Vedeli smo: Njene so te cvetke, radi Nje, Kraljice maja, cveto šmarnice, zato smo jih vse z najvdanejšo ljubeznijo poklanjali na majniški oltarček. In — časih, se nam je zazdelo, ko smo se z otroško zaupnostjo zazrli v njene blage oči, da se nam Mati božja smeji ... Vsakemu posebe se nasmihla, češ: „Moji, moji! — —“

Tam daleč nekje srebrni kraguljčki zvoné — tam daleč nekje. — — Sedaj vem: Mati božja se je tedaj res smehljala, smehljala se je nedolžno preprostim šmarnicam — našim dušicam ... Oj! — Ali bi se nam dones, letošnji maj tudi nasmehnila, če bi prišli k Njej? Ali še hrepenenče iščemo preko vseh zaprek — Njenih rož? — — Ali nam niso ljubke šmarnice, blesteče v beli lepoti in pozvanjajoče v daljni s a m o t i — neznatni cvetovi, nevredni žrtev in iskanja? O, kje je nedolžna preprostost, kje otroška zaupljivost do Nje — Šmarnice? — Sestre! Vrnimo se od iskanja tistih rož, ki nam jih nudi današnji moderni svet — utrudile so nas, omamile so nas, potem pa pustile v naših dušah praznoten mrz in temo. — — Vrnimo se — k sebi! Bodimo cele, prave žene — otroško preproste v svojih dušah, ki naj bodo zopet bele, ljubke, drugim tiho pozvanjajoče. — — —

O, Kraljica moja, pomagaj nam iskati Tvojih rož, saj jih hočemo pokloniti Tebi, da nam daš za maj — en svoj smehljaj. — — —

Marija — src dekliških hrepenenje.

P. Krizostom.

*Stkale smo prt
iz srčnih plamenov žgočih,
iz žarkov krvavo-vročih.
Pred noge smo ti ga zg.nile ...*

*Splelle smo venec
iz samih lučic gorečih,
iz samih zvezdic blestečih.
Čelo smo ti ž njim ovile ...*

*Sešile smo plašč.
S solncem smo ga ožgale,
z luninim svetom ga obrobile,
s solznimi biseri ga posejale
in te ž njim ognile ...*

*Marija! dekliških razplamtelih src
pomirjajoči žar,
položile smo ves majnik
pred tvoj ollar
in zaihtele v pomladnem kipenju
po neznanem, skrivnem življenju ...
Umreti smo hotele
v majski prečudni bolesi ...*

*Tedaj si stopila k nam
v svoji kraljevi prelesti.
Razklenila si svoje kristalne roke
in segla si v naše ubogo srce ...*

*Iz pomladnih večnih dalj
priplavalo je novo življenje ...*

*Pozdravile smo te nežno:
»Marija — naš mladostni ideal!
Marija — src dekliških hrepenenje!«*

Zakon in devištvo.*

Po dr. M. Gattererju S. J. »Die Jungfrau Maria«.

S prvim grehom v raji se je človek uprl Bogu. A posledica je bila, da so se strasti v človeku uprle volji. Prej je duh vladal nagnjenjem, strastem in počutkom, po grehu pa je nastalo v človeku n e r e d n o nagnjenje. »Meso poželi zoper duha,« pravi sv. Pavel; nižje poželenje v človeku je postalo uporno in vleče človeka s pošastno silo navzdol.

Posebno močno se kaže vpliv nerednega nagnjenja pri oni čutni sli, ki jo imenujemo poželenje mesa, mesena sila ali kratko počutnost.

Zoper n e r e d n o s t poželenja mesa nam je Bog dal tri sredstva: Prvič milost. Zlasti sv. obhajilo zelo ublaži, časih skoro popolnoma pogasi ogenj počutnosti. — Drugič zakrament sv. z a k o n a. Kjer se zakramentalni zakon resnično krščansko sklepa in drži, ondi pade v družine žarek deviškega zakona Marijinega. — In tretjič: d e v i š t v o. Z devištvom nam daje Bog najpopolnejšo zmago nad nerednostjo mesenega poželenja.

Devištvo je prostovoljna odpoved mesenemu (spolnemu) užitku. Kdor se ni nikdar p r o s t o v o l j n o in p o p o l n o m a vdal počutnosti, ta je po telesu deviški. Ljubezen do devištva dviga splošno pravnost v ljudstvu in s tem srečo ljudstva.

Kaj velevala božja postava glede devištva? Bog od vsakogar zahteva devištvo vsaj do zakona. Pod smrtnim grehom, ali kar je isto, pod grožnjo večne kazni zahteva božja zapoved popolno devištvo vsaj do vstopa v sveti zakonski stan. Oskrunitev devištva bi bila za kandidate zakonskega stanu nečistost, ki jo Bog prepoveduje v 6. in 9. zapovedi.

Začasno devištvo, t. j. devištvo do zakona je d o l ž n o s t, zapoved; vedno devištvo je s v è t.

Za deviški s t a n se zahteva, da je devištvo p r o s t o v o l j n o. Kdor ostane samo prisiljeno deviški, kdor se ne more poročiti in ima pri tem

* Z ozirom na razna tozadevna vprašanja, ki so prihajala na uredništvo, priobčujemo ta članek.

premišljeno željo ali voljo stopiti v zakon, se mu ne more ničesar očitati. Njegovo prizadevanje po resnično krščanski zvezi, če je urejeno in po božji volji, je celo hvalevredno — kajti, kdor se poroči v Gospodu, stori dobro, pravi sv. Pavel. (1. Kor. 7, 38.) In če v tem boju proti počutnosti ni nikdar popolnoma podlegel, ima zapovedano devištvo. Toda v deviškem stan u tak kristjan ne živi in od Kristusa priporočenega, vednega devištva nima in če bi tudi vse življenje ostal samskega stanu.

Za deviški stan se torej zahteva prostovoljni sklep vse življenje živeti deviško.

Toda tudi deviški stan sam za Bogu dopadljivo devištvo še ne zadostuje. Kristus je govoril o pametnih in nespametnih devicah. Mogoče je, da ima kak človek resno voljo vse življenje živeti deviško, a da pri tem vseeno spada k nespametnim devicam, ki jih je nebeški ženin izključil od ženitnine. Kdor se za vse življenje prostovoljno odpove spolnemu užitku in torej živi v deviškem stanu, a to stori iz posvetnih ali ničemernih nagibov — tedaj njegovo devištvo ni čednost.

Kdor samo zato ostane deviški, da je prost »zakonskega jarma«, ali da bi dalje časa ohranil telesno svežost in lepoto, ali kdor samo iz naravne antipatije ali nekega nedoločnega strahu ne stopi v zakon, ta nima čednosti devištva. Čednostno postane devištvo šele, če si je človek, sledeč svētu Kristusovevemu, izvoli za življenski poklic zaradi nebeškega kraljestva.

Telesno devištvo in deviški stan dobita svojo vrednost in svoj blišč šele od čednostnega mišljenja. Kar je duša za telo, to je čednost za devištvo. Telo brez duše je mrtvo, ravno tako devištvo brez čednosti. Izmed deseterih devic, o katerih govori Zveličar, so nekatere služile s svojim devištvom prav za prav le ničemernosti. Stremile so zgolj za človeško hvalo in človeško častjo in so zato izgubile olje v svetilki, t. j. posvečujočo milost in ljubezen božjo.

Devištvo »zaradi nebeškega kraljestva« ali čednost devištva pred vsem zahteva temeljito ponižnost. Devištvo brez ponižnosti, brez ponižnega mišljenja po vzoru dekle Gospodove Marije, bi bilo pred Bogom brez vrednosti. Kajti še ostudnejši postane človek vsled napuha, nego vsled počutnosti. Čim temeljitejša je ponižnost, tem bolj se bodo potem naselile v deviški duši druge čednosti, dokler ne bo vsa duša deviška. Ta čednost duše, to devištvo duše je vrhunec in krona devištva.

O, ko bi kristjani bolj kot zlato in dragulje cenili deviški venec, ki bi ga morala ne le dekle, marveč tudi mladenič nositi do poročnega oltarja! O, da ga ne bi, ah, mogoče že v zgodnjih mladostnih letih, vrgli proč in pomandrali iz mladostne lahkomišelnosti, iz zaničevanja do devištva ali iz slepe strasti!

Deviška mladost do poročnega oltarja, vsaj to mora biti geslo vsakega bogoljubnega kristjana!

Samoljubje in ljubezen.

O. S.

(Konec.)

Vljudnost, ki zahteva neprestano samopremagovanje, je torej stalna vaja ljubezni do bližnjega. Oblike finih manir so izrazi нравnih čustev spoštovanja in dobrohotnosti. Tako izkazujemo n. pr. s tem, da se odkrijemo, priklonimo glavo, vstanemo, pustimo drugim prednost in podobno drugim pozornost in spoštovanje. S poljubom izkazujemo spoštovanje in

ljubezen. S tem, da drugim stisnemo roko pri slovesu ali svidenju, hočemo reči, da smo si zvezani v ljubezni. Kaj pomenijo krščanski pozdravi: Bog živi, Bog sprimi, Bog daj, z Bogom, Bog povrni, Bog blagoslovi; dalje: čestitanje in kondoliranje, je po sebi jasno. Te zunanje oblike vljudnosti so za kristjana zelo dragocene, ker so neprestana vaja krščanske ljubezni do bližnjega in krepijo to največjo vseh čednosti.

Sem spada tudi vse, kaj se spodobi in kaj se ne spodobi v medsebojnem zadržanju obeh spolov. Iz »ljubezni« grešiti s svojim bližnjim, to ni ljubezen, to je grdo samoljubje! — Proti ljubezni do bližnjega je tudi vse, kar je bližnjemu v spotiko, kar ga pohujšuje; sem spada ne v zadnji vrsti sedanja pohujšljiva ženska moda!

Vljudnosti se morajo navaditi že otroci; navaditi se morajo, da ničesar ne sprejmejo, ne da bi se onemu zahvalili, od katerega kaj prejmejo. Vaditi se morajo, da se s součenci ne prepirajo, jim ne dajejo priimkov, se ne posmehujejo telesnim napakam drugih, ne pišejo in rišejo po stenah, klopeh itd., ne gledajo drugih srepo in neprijazno. Da imajo čisto glavo, roke, obraz, obleko, da si redno umivajo noge, od časa do časa tudi celo telo, da vsak teden menjajo perilo. Da se lepo obnašajo in da so zmerni pri jedi. Da sploh poznajo oblike vljudnosti, ki so v navadi med dobro vzgojenimi ljudmi.

Že otrokom mora preiti v meso in kri zlato pravilo, ki ga je postavil Zveličar z ozirom na ljubezen do bližnjega: »Vse kar hočete, da store ljudje vam, storite tudi vi njim.« Če pa hočemo, da se bomo znali ravnati po tem pravilu, se moramo znati vživeti in vmisliti v položaj našega bližnjega. Le tedaj, če znamo vsaj za trenutek pozabiti na same sebe, bomo praktično vedeli, kaj bi si želeli v podobnem položaju.

Z zlatimi črkami pa si moramo zapisati v spomin in v srce najkrepkejši in najljubeznivejši nagib za ljubezen do bližnjega, in ta nagib se glasi: »Kar ste storili najmanjšemu mojih bratov, to me meni storili.«

V bližnjem moramo z očmi vere videti Odrešenika in mu skazovati ljubezen. Na ta način si pridobimo vedno bolj njegovo ljubezen in tako rekoč njegovo hvaležnost. Če bi bili vsi prepričani o resnici: »to ste meni storili«, kako vse drugače bi cvetela ljubezen med vernimi kristjani! Kdo bi si upal Zveličarju odbiti prošnjo ali mu odreči odpuščanje za pregrešek ali odreči uslugo? Zato je za vzgojo h krščanski ljubezni najvažnejše, da te besede Kristusove zopet in zopet premišljujemo in si jih globoko vtisnemo v spomin in v srce.

Od srca do srca

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Bučelica 36. Res pridna si bila s svojim odgovorom. Z zanimanjem sem sledila popisu Tvoje mladosti, ki se čita kakor prijetna povest. Seveda pa vsebina te povesti ni tako razveseljiva. Če bi Ti hotela pomagati? Gotovo rada, toda kako? Razmere v Tvoji bližnji in daljni okolici so mi vse premalo znane, da bi Ti mogla takoj kaj obljubiti. Na odhod od doma pa, kakor je

razbrati iz Tvojega pisma, ni misliti. Pismaniško delo, res plačano delo, zahteva primernih šol; drugače ne bi zaslužila niti zase, kaj šele, da bi staršem pomagala. — Vendar pa bom skušala storiti, kar se da. — Ker imaš toliko veselja do pisanja, napiši ob priliki kaj za Vigred, gđ. urednica bo gotovo vesela nove sotrudnice. Jaz pa bom imela med tem časom odprte oči — za Tebe. Prav lep pozdrav!

Jelislava. Tako lepo in prijetno se mi je zdelo, da si na praznik vseh mamic pisala tudi meni. — Odobravam Tvoje ravnanje glede bodočega poklica: upaj, moli, čakaj in pripravljaj se! Upam, da imaš vendar v svoji bližini kako zaupno osebo, s katero lahko o tem govoriš; n. pr. duh. voditelja, na vsak način pa spovednika, ki edini more presoditi stan Tvoje duše in tudi zunanje razmere, po čemer bo gotovo presodil, ali Te Bog kliče v ta stan, ali ne. Le zaupaj se mu popolnoma in bodi odkritosrčna! — Pri božjem grobu sem se spomnila vseh mojih varovank in še prav posebno Tebe. Hvala tudi Tebi za tako koristne spomine! Oglasi se kmalu zopet!

Anda in Hortenzija. Prav lepa hvala za velikonočna voščila! Zakaj pa tako oficijelno? Ali nimata ničesar drugega povedati? Pozdrav obema!

Vretina. Prav vesela sem bila tako ugodnih poročil iz Tvojega novega doma. In na počitnice si smela iti? To je pa res nekaj, ker navadno se to ne dogaja tako hitro po prihodu. — Zdaj Te pa že odhod skrbi? Le pridno se oprimi učenja! Vse si dobro zapomni, pa tudi zapiši, da boš za pozneje vedela! — Seveda je prav, da še misliš in moliš za pravi poklic. Bog bo že vse prav ukrenil, le Njemu se zaupaj! Sporočaj mi pa še kaj, kako se imaš, posebno o tem, koliko časa ostaneš! Ali že tudi kaj misliš, kaj pa potem? Pozdravljena!

Značajnost. Kajpa da še vedno mislim na Tebe, ki si se mi zdelo v zadnjem pismu tako nekako dovršena in na višku. Spominjaš se morda, da sem Te tedaj svarila pred samoljubjem, ki da je tik pred padcem. In? — Prav nič se ne ozirajva nazaj, ampak le naprej in navzgor! Zelim pa prav iskreno, da najdeš tudi v svoji bližini nekoga, komur moreš zaupati to, kar si meni. Glej, predalet sva narazen, krajevno in časovno, da bi odločevali skupno. Ta duševna in duhovna strahopetnost se zna razviti v nekako duševno bolezen, ki bi jo potem mogel ozdraviti le dober duhovni zdravnik. Nobenega prepiravanja! Spoznamo svoj padec, obžalujemo

ga, obtožimo se ga, napravimo trden sklep poboljšanja, pri tem sklepu vztrajamo z božjo pomočjo, za katero Ga vsak dan v vsej ponižnosti prosimo! Dobri Bog niti ne mara, da mu služimo v strahu in trepetu, nego da se oprinemo dobrega z veselimi srcem. — Torej proč z neutemeljenim razburjenjem ob misli na preteklost! Kakor je Bog večna Pravica, je pa tudi večna Dobrota! — Oglasaj se pogosto!

Posavka. Torej gre! Tvoje pisemce me je prav posebno razveselilo, ker je v njem nekak misijonski program. Koliko je med nami, katoličani in niti ne najmanj med dekleti takih, ki bi se s svojim katoliškim prepričanjem najraje skrili(e) v najskritejši kotiček, in ki ga nikoli ne upajo pokazati v javnosti. In vendar smo baš mi lahko ponosni na našo vero, na Cerkev in smo s svojim prepričanjem, ki ga neustrašeno zastopamo tudi v javnosti, lahko opora mnogim slabotnim in malovernim. — Hvala Ti za pobudo!

Rožnat popek. Prav gotovo ni prav nič nepravilnega v Tvojih čustvih, vendar si še premlada, da bi se vezala v razmerje; zato je najbolje, da se vsakemu občevanju (tudi pismenemu) izogneš. Če hočemo, da se rožnat popek razveveta v lepo in popolno rožo, mora imeti za to dovolj časa. Vsi nenaravni in umetni pripomočki za predčasen razvoj imajo za posledico to, da se roža — prezgodaj uspe. — Dozoreti moraš še v sebi, spoznati človeka, sicer pride razočaranje in še kaj hujšega. — Govorim na splošno, ker vem, da bosta brali odgovor z mamico skupaj. — Njej in Tebi prav lep pozdrav!

Augusta. V teh razmerah moraš na vsak način držati z očetom, četudi je sicer oče nasproten Tvojemu stremljenju. Drugače, pa ravnaj po treznem premisleku. — V domači hiši se varuj vsake skrivnosti: vsi za enega, eden za vse, velja tu še prav posebno. — Pozdrav!

N. Fani. Uprava »Vigredi« mi je odstopila Tvojo karto. Pojasnila o tej naši rubriki dobiš v »Vigredi« št. 1.—2. iz leta 1923. na zadnji strani.

Arhitektura ali stavbarstvo.

Slavko Savinšek.

(Dalje.)

Kakor je v romanskem slogu gospodovala vodoravna črta, tako nasprotno zavladava v gotskem slogu navpična. Ljudem je bilo masivnosti romanskega sloga dovolj, zato se je porodila gotska členovitost v stavbah. Hrepenenje ljudstva se obrne od pozemnosti proti nebesom, tako tudi stavbe tedanje dobe. Cerkve, stolpi, pa tudi privatne in mestne stavbe zahrepenje iz zemlje proti nebesom.

Glavni znak gotike je šilasti lok mesto polukrožnega. Na mesto prejšnjih masivnih ogradij stopijo zvezdnati, mrežasti pahljačasti svodi,

gosto rebrasti, vsled zašiljenega loka kvišku kipeči ter se vidijo, kakor da so brez teže, kakor da sami sebe nosijo.

Tloris cerkve je v gotiki ostal v glavnem oni iz dobe bazilike, le da često odpade prečna ladja, ali pa če je, ne sega preko stranskih. Apsida ni več polukrožna, ampak se spremeni v mnogokotno, velikokrat je zelo prostorna. Ker vsled navpičnih šilastih lokov in svodov pritisk ni več stranski, ampak navpičen, so stene lahko tenke, samo, kjer stoje stebri, ki svode nosijo, jih zunaj opirajo oporniki, ki zunanosti cerkve dajo zelo pestro lice. Stene so vsled tega močno rebraste, enako svodi. Na rebrih in grebenih, na vseh pasovih in progah se pojavijo grbasti okraski in kjer se stikajo vsa ta rebra, zraste iz njih sklepnik, ki jih kakor klin drži skupaj.

Stebri so vitki, njihovi podstavi mnogokotni, a so jim odrezani vogali, glave njihove so čašaste, listi kot nalahno speti skupaj. Glav in podobnega ni na njih, v vsem gotskem slogu vladajo kot okrasek rože, listi, rastline. Slopi so ali enostavni ali pa snopičasti, iz več stebrov sestavljeni; mnogokrat so vdolbeni in v njihovih vdolbinah stoje polustebri, ki nosijo manjše svode in lažje loke.

Okna so visoka, ozka, vsa rebrasta, z zašiljenim lokom, naznotraj odrezana, okrožena z manjšimi ločenimi pasovi, ki na njih vrhu kraljuje mal stolpič s križno rožo na vrhu. Stekla so barvana v najlepših barvah in tako pada v cerkev različna, zatemnjena svetloba, ki da cerkvi poseben, skrivnosten čar. Če stojite sredi lepe gotske cerkve, se vam vidi, kakor da ste v mesečnem, skrivnostnem gozdu, kjer vse moli s kvišku dvignjenimi rokami.

Zunanost gotske cerkve je pestra, veličastna, kot njena notranost. Ob stenah stoje oporniki, ki gredo vezani preko strehe prečne ladje z loki do onih ob steni glavne ladje. Vsi so okrašeni s stolpci, grbami, križnimi rožami.

Portali gotske dobe so krasni. Okrašeni so kot romanski z loki in stebriči, samo da so loki ošiljeni. V vdolbinah stoje kipi in reliefi. Vrata sama so polna reliefnih okraskov ter so navadno trojna, ali pa samo ena.

Ob strani, ali na obeh straneh vrat, ali pa nad njimi stoji stolp. Kakor sulica gre kvišku. Streha je redno osmerokotna, piramidalna, često predrta, da se vidi ves njen notranji sestav. Razdeljeni so stolpi v več nadstropij, ki so njihovi prehodi, okrašeni s stolpiči, ona sama pa z lepimi okni in kipi in reliefi. Težina stolpa se posebno pri bogato zidanih cerkvah popolnoma zgubi, vse samo kipi in teče kvišku. Posebno v Franciji pa so stolpi ostali mnogokrat nedozidani, a so kljub temu lepi, ker s svojo, navpični črti nasprotno vodoravno črto prineso v stavbo drugo lice.

Pročelje cerkve, ki leži nad vrati, je skrbno izdelano, bogato okrašeno. Njegov najlepši okras je okroglo, barvano okno, sestavljeno iz geometričnih oblik gotskega sloga ali iz krogničja in je imenujemo rozeto.

Vse ste že videle slikano cerkev sv. Štefana na Dunaju, ali Notre Dame v Parizu. Tudi pri nas imamo iz gotske dobe mnogo cerkva: Sv. Primož nad Kamnikom, Crngrob, Škofja Loka, Radovljica, v Ljubljani Srca Jezusovega, ki je zidana, kakor ona v Šmartnem pri Litiji, iz sirove opeke, kar je tudi posebnost gotskega sloga, v navadi posebno v severni Nemčiji in v Italiji in ki so ji glavni znaki, temeljni znaki gotike sploh: šilasta okna, barvana, stranski oporniki in piramidalni stolpi.

Tudi v privatnih stavbah je gotika zavzela mnogo lepih stavb, posebno pa v mestnih hišah (rotovžih, n. pr. rotovž na Dunaju), in mestnih vratih.

(Nadaljevanje prih.)

Moj maj

Franjo Neubauer.

I. K Tebi, Marija!

Po Tebi cvetje koprni,
zato iz popja pohiti,
potresa grm Ti beli cvet,
v nedolžnost kakor Ti odet.

Šumlja kristalni Ti potok,
nedolžen, radosten otrok,
skaklja, drvi za valom val,
po njem se vozi žar svetla.

Slavuljček prišel je nazaj,
da v maj izliva petja slaj,
škrjanček, gnan od skrivnih sil,
v bližini Tvoji bi drobil.

Kako žgoli, kako hiti!
V višave blesk se mu mudi,
in jaz za njim, in jaz za njim
v višave čiste hrepenim...

Škrjanček padel je v razor,
a jaz naj k Tebi, moj Vzor,
hitim nad solnca svello pot,
ne padem več v globino zmot!

Sred čistih rajskih je višav
resnica čista in ljubav,
tam ne uvene cvetja čar,
in ne ugasne maja žar!

II. Vračam se.

Ah, kolikrat, ah, kolikrat
venel je v svetu maj!
Pri Tebi pa je bil bogat,
kot sam bogat je raj.
A jaz sem hodil v svet željan,
ko je sijal pomladni dan.
Blestel je le trenolke tri
in že ga skrnil je mrak noči.

In zdaj se vračam — praznih rok,
srca se vračam praznega
in zdaj Te prosim ves ubog
pogleda le prijaznega.
Marija, toplo me poglej!
Saj željno kakor nikdar prej
srce prijaznih je oves,
ki sijejo samo z nebes!

III. V Tvojem srcu.

Tiho se temni dobrava,
slavček ne drobi,
glas večernega pozdrava
v polumrak zveni.
Oj pozdravljalj, priporoči
rajski Maleri srce,
da bo snivalo ponoči,
da bo mirno vsaj do dne!
Vsega v svetu je iskalo,
našlo pa tako je malo!
Ah, veliko: — zmot, prevar!
Čakalo je lahkoverno
srečo zemsko neizmerno, —
Kdo mu je dejal: »nikar?!«
Sreče bajne željno, žejno
v svet zaupalo brezmejno,
večni sanjalo je maj...
Cvetje belo je duhtelo,
vse je pelo, vse žgolelo,
lil je v svet neba sijaj.

Pač je večkrat v žgotih dnevih
plič umolknil, cvet odpal,
pa je drug, krasnejši vstal,
in v čarobnih nočnih spevih
slavček v gaju je drobil,
ko sijaj je lune lil.
Še bogata je priroda
v cvetje se odevala,
v njej radost je pevala,
v sreči vsa je sevala.
Srcu kruta pa usoda
vzela up je in radost,
v njem molčala je bridkost.
In lačas edina Ti
z milostnimi si očmi
toplo name se ozrla,
drug si meni raj odprla:
v Tvojem srcu, rajska Matí,
gledam zdaj svoj majnik zlati!

Darujte za tiskovni sklad!

In z blazno resničnostjo je planilo vanjo priznanje in je beseda postalo, kar ji je že tri mesece vrtalo v mozeg in drob, objemalo vse misli in vse njeno življenje, beseda, ki jo je že tri mesece skrivala materi, Jerneju, Mariji in vsem in pred vsem sebi. Beseda, ki je bila njenemu telesu že tri mesece znana, a ki se je njene gotovosti branila z vsemi močmi mlade krvi, z vsem upanjem brezskrbnega srca, ki pa ji je danes postala jasna in je zrasla pred njo v vsej svoji grozni postavi in jo je zdaj s svojo silo zvila v klobčič z grehom osramočenega mesa, da je naenkrat buknilo iz nje v Marijine oči, ki so ostrmele iz slutnje in domneve v resničnost in gotovost:

»Marija, mati sem!«

Groza je stopila med njiju in vrgla Angelico Mariji v naročje, kakor zlomljeno mladiko.

Marija je v trepetanju iskala za besedo in tipala z mislimi, da je našla:

»Angelica, zaupaj v Marijo, našo Mater in v Jerneja, ki mora ostati tvoj! Druga boš postala, še preden pride tvoj čas, še preden zvedo ljudje. Da ne bo sramote za te, ne za Jerneja! To je moja skrb!«

Tiho ji je govorila v uho besede, ki ji jih je narekovala božja Mati v tolažbo revni grešnici in v srcu Angeličinem je pričela goreti lučka, sprva slaba in majhna, a večala se je in jačala se je, dokler ni tolažba in upanje šlo v njeno srce. Privrele so solze in ji umivale greh, solze kesanja in bolečin. O, blagor njim, ki so čistega srca!

»Marija, ali še moreš z menoj, ki sem taka?« je vztrepetala med solzami.

Ni ji odgovorila, samo pritisnila je vročo glavo Angeličino v svoje naročje in ji poljubila lase in čelo in solze ji je obrisala raz oči. In takrat je prišla v njeno dušo sladka zavest odpovedi, odpovedi za srečo druge, za pravo srečo njega, ki ga ljubi, a ki nikdar ne bo njen, ker ga preveč ljubi, da bi mu pustila živeti v sramoti in ž njim njo, ki je iz napačne ljubezni postala grešna mati.

Tiho so tekli obema trenutki, minute, tiho so z njimi polzele solze mladih bitij.

Marija je prva vzrastla iz misli v resničnost, ker je bila v odpovedi močnejša.

»Angelica, zdaj se le potolaži! Zdaj je jasno med nama. In veš, da bo Jernej tvoj, samo tvoj!«

»Kako morem, Marija, kako smem? Ti si bila prva v njegovem srcu, ti čista, ki ga bolj ljubiš, ko jaz, ker ga ljubiš prav!«

»Ne, Angelica! Med menoj in Jernejem je konec. Samo ti imaš pravico do njega! Tiho bodi, nič ne ugovarjaj! Obvarovati te mora, varovati pred sramoto, oprati svojo in tvojo čast in ti vrniti, kar ti je vzel. Ker si bila vsa njegova, moraš njegova ostati. Jaz pa sem mu bila dala samo sree. A temu bom sama kos!

Nikar ne jokaj! In ne zameri mi mojih besed. Ni očitka v njih. A bodi čuječa za prihodnost! Jernejeva dolžnost je, da te poroči, tvoja, da ga privežeš nase z vso dušo, da ti ostane zvest. Ker to si dolžna sebi in Jerneju, pa še bolj onemu, iz tebe še nerojenemu!«

»In ti, Marija?«

»Ne boj se! Slaba sem, vem. A imam pomoč. Imam Marijo, svojo drugo mater. Imam besede rajnke matere. Ti zase glej in za Jerneja! — Čuj, avemarijo zvoni. Moliva!«

In sta molili pozdrav Kraljici angelski. Na koncu pa je pričela Marija in Angelica ji je nehote sledila v besedi: »Spomni se o premila Devica Marija, da še nikdar ni bilo slišati, da bi bila koga zapustila, ki je pod Tvoje varstvo pribežal...«

Četrto poglavje: Zahajajoča zarja.

Tisti dan ni bilo solnea. Čudno težko so odmevali glasovi ljudi na polju in v hišah in v hlevih je živina dihala hropè. — Proti večeru pa je kakor odleglo vsem. I ljudem, i živini i naravi. In ko se je pričelo večeriti, je tam za Triglavom rdeča večerna zarja z rožnato tenčico obrisala skrivno nebesno okno in skozi škrlatne šipe zvedavo pogledala v svet, tako da se ji je sicer resni skalni velikan kljub beli pleši nasmejati. Brž mu je segla v lice in na teme mu je vrgla rožnate svetlobe celo naročje, da je ves vzblestel v rdeče zlati luči. In ž njim vsi sosedje velikani.

Tedaj je rožnata zarja pogledala raz Triglava na razorane Kamniške planine. In je videla, kako so v začudenju nad smejočim se Triglavom ostrmeli Kočna in Grintovec, Skuta in Brana in Štruca in Konj. Pa je pogledala ob Krvavcu naravnost k Svetemu Primožu. O, kako se je od srca nasmejela Sv. Petru, ki je za širokim Primoževim hrbtom stopil na prste, da bi bolje videl, kako norčav je celo sivi Triglav, ako se mu nasmeje rožnata zarja. Preko Šenturške gore mu je poslala zlat poljub ravno na čelo, da je stari svetnik osupnil in se v strmenju zagledal v Svetega Ambroža, ki mu je zavidal zlati poljub, da je kar temno zazelenel od zavisti.

In še je videla poredna zarja: kako so v sivo zahrepenele podrtine na Starem gradu, kako je zarezala v sivi zrak v Nevljah na zvoniku svetega Jurija sulica; da so svetniki na pročelju šutenske cerkve strmeli vanjo, kakor bi jo prosili z nemim pogledom, naj pride tudi k njim. In res jih je za hip pobožala po razoranih licih, pa pogledala mimogrede, kaj počenjajo paglavci na Malem gradu in je brž smuknila skozi okno celice v frančiškanskem samostanu pokazat se patru Bernardinu, da jo primeri Župančičevim zarjam Vidovim. In ko je pozdravila te drobne sestrice, se je skokoma umaknila čez Kalvarijo k sv. Ani Tunjški, se poslovila tam od župnika, gospoda Jakoba, ki je ravno cepil drva za večerjo, pa se je že dvignil izpod Triglava mrak in z mračno roko zapodil zlato razposajenko za sive vrhove v tuje dežele.

In takrat: kakor so se pognale za rožno zarjo gore in skale in vrhovi okrog Kamnika in so zahrepeneli za njo svetniki na njihovih pobočjih in naročjih, tako so vzdrhteli v hrepenenju za njo zvoniki v Mekinjah in v Kamniku. In so v hrepenenju vsi obenem zazvonili avemarijo in, kakor k molitvi sklenjene roke, prosili zanjo v sivi mrak: pridi nazaj! Nad Starim gradom pa je kakor obljuba nove, lepše zarje zagorela prva zvezda.

Takrat je sedel ob robu gozda Jernej in strmel v ravan pred seboj. Gledal je, gledal, a ni videl. Ni videl ne zarje ne hrepenenja za njo, ne zvezde nad Starim gradom. Kakor bi bil vase gledal. A tudi v sebe ni videl. Samo podzavestno je čutil, da ga boli, silno boli neznosna bolečina v srcu, ki je hujša kakor najbolj divji krik. Semtertja se je zdrznil, kakor bi bil vnovič zaslišal Angeličin krik. In vselej se mu je za hip priplazila

na ustna sladkost Marijinih ustnic. A samo za hip. Potem pa je zopet zagorela na njih bolečina iz srca.

S težko roko si je pogladil lase raz čelo. In oglasilo se je v srcu: »Jernej, kako bo s teboj?« Pa je zopet utihnilo, ker si samo ni znalo dati odgovora. Začutil pa je, kako se nekaj počasi dviga v prsih in mu sili v grlo in oči: kakor bi hotelo zajokati srce. Ali prsa so krepka in silna: stisnejo se v boli in potlačijo tisto grenko in trpko nazaj siloma; da še bolj boli!

Zopet se je oglasilo v njem: »Jernej, ali nisi ti kriv?« Tu je obstalo nekje v neznanski višini, kakor ujeda v zraku, preden se spusti na plen in grozilo, da mu pade z vso pezo na glavo in ga razdrobi v prah. Nehote je sklonil glavo, kakor bi imel zdaj zdaj prileteti nanjo težak udarec in mu jo razbiti, da bi brizgnili možgani na vse strani, kakor voda, če zavihtiš skalo vanjo. V tilnik pa ga je ugriznila bolečina, kakor bi bil kdo udaril s topim orodjem nanj. Z zobmi je zaškripal od bolesti in prste stisnil v pest, da so mu počili v sklepkih.

Kakor bi mu bili sedli na ramena dve golobici, je nenadoma začutil na njiu dve topli roki. Sladko in mehko se mu je prelilo v dušo in zajokal bi bil, da ni bil fant. Nehote je posegel po ročicah na ramenil. A kakor bi bil siknil proti njima gad, sta se umaknili: za hrbtom se mu je oglasilo trdo, mrzlo, jekleno: »Jernej!«

V Jernejevo dušo je zdaj padlo ono silno, ki mu je ves čas pretilo nad glavo. Zaječala je duša pod udarcem, da se je ukrivil v hrbtu. A v tem sunku bolečine se je razdrobilo ono grenko, ki ga je tiščalo in davilo v prsih in v grlu in ustnice so zaprosile tiho, vroče: »Marija!«

Mariji je burno utripalo srce. S trdnim sklepom je poiskala Jerneja; na lice si je bila nadela neprodirno masko zatajevanja, srce si je bila opasala z jeklenim pasom samopremage, v oči si je bila vrgla ledenih zrn očitanja. Ali zdaj sta roki izdajali, da pod to masko, pod tem oklepom utriplje mlado dekliško srce, ki kriči po ljubezni. O, to vroče srce, koliko jih je že premagalo, koliko trdnih sklepov prelomilo, koliko kesanj in očitanj pozabilo! A v Marijinem srcu je bil nocoj zrastel trden sklep: samo Angelico sme ljubiti Jernej, nanjo mora pozabiti in Marija njega. Dovedati mu mora to jasno in odločno.

Od Angelice je hitela v cerkev. Tam je pred Marijinem oltarjem prosila pomoči. Ker razsvetljenja ji je dala Marija že ob Angeličinem kriku, iz njene omedlevice je gorela prošnja: »Marija, odreci se, pozabi Jerneja!« In Marija je dobro umela ta klic, samo moči ji je manjkalo, moči, da bi se mogla odreči njemu, ki ga tako ljubi, ki pa zdaj ne sme biti njen. Ko je bila šla k Angelici, je tihoma upala, da najde pri njej Jerneja. Laže bi ji bilo vpričo nje, ko bi njeno bolečino in trpljenje gledala, povedati Jerneju, da ima samo Angelica pravico nanj in Jernej dolžnosti samo do Angelice. A ta up jo je varal. Zato se je bala, da se ne bi povrnilo ono, kar se je bilo zgodilo dopoldne: da bi zopet, četudi samo za hip, pozabila Angelice in vžgala na novo v Jernejevem srcu ljubezen, ki je, čutila je to, po poljubu vzplamtela z neznansko silo vnovič, tako da je gorela Jerneju na obrazu. In ko ni našla pri Angelici Jerneja, je to zatrdno vedela. Ko bi bil tam, bi bilo jasno: misli na Angelico. In laže bi se mu odrekla. Zdaj pa je čutila: boji se Angelice, ker njo preveč ljubi. Zato se je zatekla za pomoč k Mariji, pred njen oltar. Takole jo je prosila:

»O Marija, Ti veš, da ljubim Jerneja. A veš tudi, da ga ljubi Angelica in da je ona ljubezni njegove potrebna. Ona je tiha, mehka, vdana in nežna. Veš, da je plaha in boječa. In da je Jernejeva vsa, dočim sem mu jaz dala samo srce in misli, telo pa je ostalo Tvoje in duša čista, kakor

si mi po materi naročila. Meni si dala močno dušo in krepko voljo; njej dušo kakor jagnjetova volna in ljubezen vročo, da belo cvetje požiga. Obrnila si pogled od nje, nad menoj pa si držala svojo varno roko in me ščitila. Zato pa ji nakloni moško Jernejevo roko, ker je Tvoja prečista, da bi krila greh in daj ji, da opere krivdo v blaženi sladkosti materinstva pod Jernejevim moškim varstvom. Meni pa daj moči, Mati, moči, da Jerneja pripeljem na pravo pot: da ga odvrnem od sebe, da umirim v njegovem srcu ogenj, ki mi preti, in potegnem njegovo roko in srce nad splašeno Angelico. In kreposti mi daj, Mati, da svoje srce premagam. Da mu dopovem, kar čutijo moje, od Tebe mi navdahnjene misli. Da me ne zapelje Jernejev glas, ne pogubi vročični pogled njegov. Da bo moje srce molčalo vsaj ta težki hip, kri mirovala in misli ostale jasne, kakor so zdaj, ko sem pri Tebi, o Mati. Spomni se, premila Devica, da še nikogar nisi zapustila, ki je pod Tvoje varstvo pribežal. Zato tudi mene ne zavrzi, ampak usliši me. Amen!»

Tako je molila in s trdnim sklepom v srcu je šla poiskat Jerneja. Zdaj ima moči dovolj, zdaj mu mora dopovedati. Na poti jo je spremljala ves čas sladka zavest odpovedi in žrtve.

A ko je zdaj zaslišala proseči, topli Jernejev glas, so ji strmoglavile vse misli, vsi trdni sklepi v prepad, ki mu ni videla dna. A samo za hip. Mati božja je varno držala roko nad njo. Gledala je pred seboj Angelico v krčih, ko je govorila:

»Jernej, nocoj se morava pogovoriti do jasnega, do konca!»

Jernej se je zdrznil v zavesti, da se bliža ono, česar se je bal, s prehitrimi koraki.

(Dalje prih.)

„Jurčki“.

Veseloigra v dveh dejanjih.

Prisedil Leop. Turšič.

(Dalje.)

Drugo dejanje.

Japonska soba. V ozadju vzvišen prestol; preproge, palme, lampijončki. Po stenah velike pahljače, japonske vezenine itd. Levo in desno izhod, desno majhna mizica, pregrnjena z dragocenim prtom. Na tleh leži velika kost.

1. prizor.

Fani, Špela, Reza.

(Vse so preoblečene v Japonke in imajo pahljače.)

Fani: Reza, prosim vas, kako morete kot japonska grofica nastopati v cokljah!

Reza: Vi lahko tako govorite, ampak jaz nimam nobenih drugih čevljev.

Pa moje coklje so tudi dovolj prostorne, da me ne tišče kurja očesa.

Fani: Bi si jih bili izposodili pri Špeli!

Reza: Kaj? — Kurja očesa?

Fani: No, no — čevlje vendar!

Reza: Saj pravim, da lahko tako govorite. Ali ste že katerikrat opazovali Špeline noge? Kar pogledajte jih! (Pokaže.) To so lopate, ne noge, hehehe!

Fani (naredi smešen obraz): Ah, kakšne težave ima človek s takimi-le groficami! — Ampak, otroka, ne delajta mi neumnosti, sicer se bomo prezgodaj izdale in ves »špas« pokvarile!

Reza: Na naju se že lahko zanesete, o, bova čisto dobri grofici, kajne, Špela?

Špela: Hehehehehe — —!

Reza: Saj se vedno sučem med gospodo, bom že pogodila pravo, kaj bi ne? Ampak povejte mi no, gospodična, kako pa je z zajtrkom? Meni apetit že grozno nagaja.

Fani: Potem, potem! Zdaj se lahko vsak trenutek prične avdijenca. — Ali sta si zapomnili svoji imeni?

Reza: Da! Jaz sem grofica Gulaš.

Fani: Ne, ne! Ne Gulaš, ampak Kulaširi! — In vi, gospodična Špelica, ste grofica Namčao! Ali si boste zapomnila?

Špela: Hehehehe — da, milostna gospica!

Fani: Na japonskem dvoru je prepovedano reči »milostna gospica«. Bog varuj, da bi se zmotili, sicer se takoj izdamo. — Le lepo pazita in storita vse, kar sem vama naročila! (*Špela in Reza stopita na stran in se potihem zabavata.*)

2. prizor.

Prejšnje. Ema. Štiri Japonke.

(*Ema in štiri Japonke vstopijo, oblečene po japonsko. Ema kot cesarica je posebno dragoceno oblečena. Nastopa veličastno, štiri Japonke stopicajo na drobno in se kakor po taktu pahljajo.*)

Ema: Kio tzeki nazai — cesarica japonska je tu! (*Se smehljaje priklanja.*)

Fani: Mudi se, zakaj avdijenca se bo kmalu pričela. Jacinta pl. Roženkravt s svojo družabnico in Olgo mora biti vsak čas tu.

Ema: Dobro! Zasedimo svoj prestol! (*Stopi k prestolu.*) Je-li vse pripravljeno?

Fani: Vse v redu. (*Desno in levo prestola se ustopita po dve Japonki.*)

Ema (smehljaje): Torej — jaz nisem odslej več Ema Pleškova, ampak cesarica Suhaveja — zapomnite si, podložnice moje! Vsaka si zapomni svoje japonsko ime, ki ga ima. Poskusimo! — Kako je vam ime? (*Prva Japonka pristopica s pokloni in pahljanjem pred prestol, pove svoje ime in gre ravno tako zopet na svoje mesto.*)

Prva Japonka: Šikoku!

Ema: Dobro! — In vi?

Druga Japonka (pristopica ravno tako): Rama Nobedži!

Ema: In vi?

Tretja Japonka (ravno tako): Pegu Kumamošo!

Ema: In vi?

Četrta Japonka (ravno tako): Oita Kirišimi!

Ema: Izvrstno! In zdaj grofici. Kako je vam ime?

Špela (ravno tako, samo okorneje): Namčao!

Ema: Samo nekoliko lepše, draga grofica! In vi?

Reza (ravno tako, ropoče v svojih cokljah): Grofica Gulaš!

Ema (se z drugimi vred smeje): Dražestna ta grofica Gulaš! — Pustite pa, prosim, »grofico« doma in recite mesto Gulaš Kulaširi, potem bo prav! Svoje coklje pa kolikor mogoče skrivajte, zakaj japonske grofice še ne nosijo tako modernih obuval.

Reza: Če smem prositi — kdaj pa pride japonski zajtrk? Moj želodec že razsaja.

Ema: Le nekoliko potrpite, premilostna! Vse pride na vrsto.

Reza (mrmra zase): Narobe svet, namesto naprvo!

Ema: Zdaj se moramo brž naučiti japonski »razgovor«, ki je neobhodno potreben za avdijenco. Poglejte! Kakor hitro dam znamenje s svojo pahljačo, izgovarjaj venomer vsaka svoje japonsko ime. Pri tem se obnašajte, kakor da bi se zabavale. Ko svojo pahljačo spuščam, je tišji tudi razgovor do skrajnega »pianissimo«, ko pahljačo dvigam, je tudi razgovor čedalje glasnejši. Če pahljačo zaprem, utihnite. Torej posluh! Ena, dve, tri! (*»Razgovor« se prične in lahko traja nekaj časa.*)

3. prizor.

Prejšnje. Olga.

Olga (*v elegantni evropski toaleti urno vstopi*): Teta s signoro Posarelli že prihaja, kmalu bosta tu. Ali je vse pripravljeno?

Fani: Vse je v redu. Ali prihajata v japonskih oblekah, kakor je bilo predpisano?

Olga (*smehljaje*): Seveda, seveda! Najeli sta izvoščka, a kljub temu se drvi za njima vsa mestna otročad in vpije in tuli na vse grlo. — Jaz sem hitela naprej; tako sem nemirna, ah, da bi bilo že vse enkrat pri kraju!

Fani: Nič strahu, Olga! Kolikor poznam tvojo teto, se mora ujeti v to past.

Ema: Za to bo že poskrbel moj cesarski sijaj! Le poglej me!

Olga (*si vse smehljaje ogleduje*): Prekrasno, očarujoče! In ta presvetla družba! (*Vse dvorjanke se prično s tihim »razgovorom« priklanjati.*) O, divno! Moja teta bo očarana. Do solz sem se smejala prejle, ko sta s signoro še enkrat ponavljale vse obrede za japonski vsprejem. Paziti boste morale, da ohranite resnost in dostojanstvenost.

Fani: Brez skrbi! — Ali se vam ne zdi, da bi bilo lepše, če se cesarica s svojim spremstvom zaenkrat še umakne in vstopi šele potem, ko sta obe povabljenki že tu. Meni se zdi, da bi bilo lepše tako.

Ema: Imaš prav, Fani; tako napravimo, da! Torej le za menoj, podložnice moje! (*Odide s svojim spremstvom na desno.*)

Reza (*pobere kost*): O, ta je pa slabo pospravljala. — Škoda, da se kosti nič več ne drži. (*Položi kost na mizico in naglo odide.*)

4. prizor.

Fani. Olga. Jacinta. Signora.

(*Jacinta in signora sta oblečeni po japonsko in zelo fantastično; obe imata velike pahljače. Prva nosi debelo knjigo pod pazduho, druga lepo škallo, v kateri je spravljena velika, dragocena pahljača. Pri vходу obstojita nemi od presenečenja.*)

Jacinta: Ah-h-h! Kakšna krasota! Kako očarljivo bivališče za orientalsko cesarico! Zrak čudovito opojen, kakor balzam. Da čutim: tu biva cesarica! Signora Posarelli, ali ne čutite aristokratskega duha, ki veje po teh prostorih?

Signora: Si, si! (*Duha.*) Se ga je duh, duh! (*Obe ogledujeta skozi lornjete.*)

Jacinta: O, jaz vam ne morem popisati, kaj čuti zdajle moje srce. Kmalu bo tu ona, s katero si nisva sorodni samo po plemstvu, ampak tudi po duhu. Tudi ona je spoznala, da je sreča tako posameznika kakor celih narodov odvisna v marsičem od jurčkov in gob sploh. Na tem polju sva si duševno sorodni. — In kmalu bom tako srečna, da bom ležala pri njenih nogah!

Olga: Tetka!

Jacinta: Ali si že tu, Olgica?

Olga: Da, tetka! Glej, pa tudi dvorno damo Hokusajo si prezrla.

Jacinta (*sprva v zadregi in prestrašena; potem burno pozdravi Fani*): O, moja predraga, odputite mi! Jaz plavam tako rekoč po devetih nebesih; kajne, signora Posarelli?

Signora: Si, si! Jaz se ga tudi plavam.

Fani: Njeno cesarsko veličanstvo Suhaveja bo kmalu tu; ravnokar se je zelo zanimala za vaš obisk. O, to vam je tako dobrotljiva vladarica!

Jacinta (*zapiska z visokim glasom*): Ali slišite, signora? Dobrotljiva vladarica je.

Signora: Si, si!

Fani: Preden je odpotovala iz svoje prestolice, je pomilostila še nevarnega državnega zločinca, ki so ga imeli obesiti.

Jacinta: O, kako plemento, kako vzvišeno! Kajne, kako srečen je zdaj revež, čigar življenje je že viselo na nitki.

Fani: Ne, ne, obglavili so ga. Na Japonskem je velika čast, če zločinca obglavijo.

Jacinta (*kislo*): Ali slišite, signora? Na Japonskem je velika čast, če koga obglavijo.

Signora: Si, si! Velik čast!

Jacinta: Kakšen zločin pa je revež zagrešil?

Fani: Strašen zločin! Pomislite, tako je bil predrzen, da si pri avdijenci ni sezul desnega čevlja.

Jacinta: O, strašno, strašno, slišite, signora? Brž, brž čevlje dol! (*Obe si naglo sezujeta čevlje. Signora ima v črnih nogavicah velike luknje.*)

Signora (*v zadregi Fani*): Cara mia signorina Hokusaja, se ga imam povedati velik skrivnost — un misterio...

Fani: Kar povejte, signora! Veliko skrivnost? Ali ste morda zasledili zaroto proti njenemu veličanstvu?

Signora: O, no, no, kaj se ga misli?

Fani: Kaj pa vendar?

Signora (*v zadregi pokaže strgano nogavico*): Ecco, velik luknja v nogavis!

Fani (*se smeje*): Bežite, bežite! Kaj takega se zgodi povsod — v najboljših družinah.

Jacinta: Vidite, signora? Kako milostno!

Signora: O, si, si; sem ga zelo vesel!

Jacinta: Pokažite vendar, signora, plemeniti dvorjanki Hokusaji prekrasno pahljačo, ki jo mislite pokloniti njenemu veličanstvu! Pokažite!

Signora (*vzame iz škatle pahljačo in jo pokaže*).

Fani (*se ž njo nekoliko popahlja in jo vrne*): Prekrasna in dragocena! Cesarica zelo ljubi take pahljače. Za enkrat jo položite tje na mizo, da vam ne bo pri vsprejemnih obredih delala napotja. (*Signora položi pahljačo na mizo poleg kosti. Za odrom se sliši japonski »razgovor«.*)

Fani: Cesarica prihaja! — Veliki trenutek je tu! Zdajle pa v vseh stvareh posnemajta mene! Na tla! (*Fani, Jacinta in signora se zleknejo po tleh.*)

5. prizor.

Prejšnje. Ema s svojim spremstvom.

(*Ema prihaja počasi in dostojanstveno, obdana od stopicajočega spremstva. Vse dvorjanke se po taktu pahljajo. Ko je cesarica na prestolu in so jo dvorjanke obstopile, »razgovor« preneha.*)

Ema: Kaj je — vaša — želja?

Fani: Najvzvišenejša med vsemi veličanstvi, kar jih je pod solncem, luno in zvezdami! Tvojemu cesarskemu veličanstvu najpokornejši služabnici Jacinta pl. Roženkravt in signora Posarelli sta zaprosili za nezasluzeno

čas cesarskega vsprejema in ležita pred teboj v prahu. (Reza smeje pokaže na raztrgane signorine nogavice.)

Ema: Ardigato gosarimas! — Dvignita svoji obličji! (Med splošnim »razgovorom« se dvignejo vse tri do klečanja, se trikrat globoko priklonijo in drže potem razprostrte roke ob sencih. Lahko si umislijo tudi kaj drugega smešnega.)

Ema: Jacinta pl. Roženkravt, tvoje zasluge za spoznavanje jurčkov in drugih gob so mi znane. Do japonskih otokov je prodrlo tvoje ime. Tudi Japonci zadnji čas zelo ljubimo »jurčke«.

Fani: Najzvvišenejša med vsemi veličanstvi, kar jih je pod solncem, luno in zvezdami!

Reza (skrivaj): Oh, kako sem lačna!

Fani: Tvoja najpokornejša služabnica Jacinta pl. Roženkravt je napisala znamenito knjigo o jurčkih, gobah in njih pomenu. (»Razgovor.«) Knjigo je posvetila tebi in jo najponižnejše polaga k tvojim nogam.

Ema: Mize názaj! — Me veseli. Prinesi mi knjigo! (Lahen »razgovor«. — Jacinta drsa po kolenih do prestola, se globoko prikloni in vzradoščena poda cesarici knjigo.)

Ema (površno prelista knjigo in jo da Špeli): Tu, grofica Namčao! Shranite dragoceno knjigo!

Špela (tiho Rezi): To je knjiga, po kateri sem oni dan skuhala ohrovt. (Se nalahko smejeta.)

Ema (obesi Jacinti okrog vratu japonski red): Za svoje velike zasluge vzemi ta prekrasni japonski red z briljanti!

Jacinta: O, signora, ali vidite — — — (»Razgovor«.)

Fani (prestrašena): Kaj pa delate? Bog varuj še govoriti, ako vam je drago življenje!

Ema: Tudi bom naročila našemu domačemu umetniku Sado-Hokaido, naj tebi, Jacinta pl. Roženkravtova, izkleše dostojen marmornat spomenik! (Jacinta vsa iz sebe.) Ta spomenik bo krasil botanični vrt v našem japonskem glavnem mestu. — Kdo pa je druga dama?

Fani: Plemenita hči izpod rajskega solnca italijanskega — signora Posarelli. Tudi ona ima zate dragocen darilo.

Ema: Ardigato gosarimas! — Me veseli! (Signora drsa pravitako do prestola in ponudi cesarici — kost. Žugajoč »razgovor«.)

Ema (razjarjena): Kaj vidim? Cesarici japonski si drzneš ponuditi kost? (Vrže kost po tleh, »razgovor« glasnejši, vse so presenečene, signora uničena.)

(Konec prih.)

Rožni dom

Majnik v Rožnem domu.

Francka G.

Slovenci smo narod Marijin! Kolikokrat smo že slišale, kolikokrat že same navajale ta stavek! Cerkvice po naših hribih govore o ljubezni Slovencev do nebeške Kraljice, znamenja po naših vasicah in ob samotnih poljskih in gozdnih potih pričajo o tej ljubezni; kadar pa ob večernih urah hodiš mimo naših kmetskih hiš in ti iz vsake doni na uho ubrana molitev sv. rožnega venca, tedaj si pač prepričana o resničnosti gorenjega stavka.

Tudi v Rožnem domu iskreno časte Marijo. Ko je bila Stana stara pol leta, je že v maminem naročju romala k Mariji Pomočnici na Brezje. Komaj so malčki znali govoriti, že so dan za dnevom molili s staro mamico: »Češčena Marija.«

Vsi dnevi Staninega življenja so bili do sedaj še lepi; vendar je bil eden najlepših oni dan, ko je v družbi belooblečenih deklic molila pred kongregacijskim oltarjem: »Marija, danes te izvolim za svojo Gospo, Zavetnico in Mater!« — Od tega dne dalje še prav posebno časti Marijo in si šteje v častno nalogo, da krasi njen oltarček.

Ko pa pride majnik in v vsaki slovenski hiši postavljajo šmarnice, tedaj se Stana prav posebno trudi, da je šmarnični oltarček v Rožnem domu zares lep.

Sobo je prebelil ata že za veliko noč. Drugače bi Stana ne odnehala, da bi jo moral sedaj, ker ona trdi, da tudi lepe cvetke in vezene zavese

Gospodinjski tečaj (večerni) v Gorjah od 5. decembra 1925 do 18. januarja 1926.

ne popravijo slabega vtisa, ki ga naredo zamolke stene. Zato Stana danes začne kar z velikim snaženjem: omete pajčevine, obriše pohištvo, poriba tla in umije okna. Zadovoljno se oddahne; kajti v sobi izgleda takoj vse bolj praznično. Pomladno solnce je zvedavo prisijalo skozi umite šipe in ugibalo, zakaj je Stana pri tolikem delu vendarle tako dobre volje.

Oj, pa bi odgovorila solnčecu, ko bi jo vprašalo: da misli na Marijo, katere podobo nosi v srcu in da je danes vesela samo zato, ker pripravlja Kraljici maja bivališče v Rožnem domu.

Letos so v Rožnem domu postavili oltarček na malo mizico v kotu sobe. Krog kipa Brezmadežne je Stana nanosila lončke s primulami in asparagusom, vmes pa še postavila vaze s spominčicami in drugimi evetkami, ki se že dobijo na prostem. Stana ima sicer izvežbano oko za lepoto, vendar rada dovoli, da ji svetujejo, kako naj prestavi ta ali oni lonček. Venomer prestavlja in popravlja, saj vendar za Najlepšo ni nikdar dovolj

lepo... Nekaj bi še povedala ob tej priliki, kar morda niti vsem »Vigrednicam« ne bo všeč: Stana ne mara za cvetje iz papirja. Na njenem šmarničnem oltarčku smejo vonjati le sveže cvetke; to ona utemeljuje tako: »Ako bi okrasila začetkom majnika oltar s papirnatim cvetjem, bi bila potem ves mesec prosta skrbi; prerado bi se zgodilo, da bi s skrbmi zginila tudi ljubezen. Tako pa vedno znova trgam sveže cvetje in mu naročam, naj na majniškem oltarčku izroča Materi pozdrave ljubečega otroka.«

Pri »šmarnicah« imajo letos tudi nov prtič. Pozimi, ko ni bilo toliko dela, je Stana izbrala iz vzorčnih pol predlogo in potem pridno vezla. Sedaj se ji zdi, da tudi novi prtič, namesto lanskega — tovarniškega izdelka — mnogo pripomore k lepoti »šmarnic«.

Ko je vse pripravljeno, prižge Stana še lučico pred kipom. Ves majnik bo gorela in razsvetljevala Materin obraz in ji pravila o ljubezni otrok, ki sicer morajo na vsakdanje delo, a imajo srca vendar ves dan pri Mariji.

Vsak večer se zbere vsa družina pred šmarničnim oltarjem: tam molijo sv. rožni venec in pojo Marijine pesmi. Stana in z njo tudi drugi otroci pa imajo vsak večer za Marijo še vse drugačne darove. V samostanski šoli je dobila Stana drobno knjižico z navodilom za majniško pobožnost: za vsak dan je narisana cvetka, ki pomeni čednost, s katero naj vsak tisti dan posebno časti Marijo. Vsak večer poklada deca cvetoče šopke premagovanj na šmarnični oltar. Nedolžna srca pa čutijo, s koliko ljubeznijo gleda nanje Brezmadežna in jih blagoslavlja.

V cerkvi je šmarnična pobožnost zjutraj. Dela na polju je že precej, vendar mati skrbe za to, da se družinski člani menjajo in je vsak dan vsaj eden pri sv. maši. Malčki pa so tako vsi Marijini in si niti ne štejejo v krepot, da v majniku prej vstajajo in še pred mašo opravijo šmarnično pobožnost.

Stana pa opravlja še drugo šmarnično pobožnost. To je ob nedelj-skih popoldnevih, ko poromata s prijateljico preko travnikov in njiv tjakaj do kapelice ob gozdnem robu. To je njun najlepši izprehod. Prijateljica je sanjarka, ki jo mora Stana večkrat z resno besedo priklicati v vsakdanjost. Ob majniških dnevih pa je nikdar ne ustavlja. Še sama se skuša iznebiti vseh skrbi in misli na vsakdanje delo in hoče slediti Ankinim besedam, ko se ta pogovarja s cvetkami in hoče razumeti petje ptičic. Ob kapelici se ustavita, okrasita Marijino znamenje, potem pa sedeta za tih razgovor na trato.

Lepo je tam ob kapelici: prav, kot bi vsa narava praznovala šmarnice. Lahen pomladni vetrič prinaša vonj cvetočega drevja, od druge strani se glasi vesela pesem pastirčkov. — Prepolni neznane sreče sta duši deklic; in kot odmev onih čuvstev se jima raz usten utrga pesem:

»Da mi je duša vsa lira stoglasna,
vstala iz nje bi mi pesem prekrasna:

Ave Marija!«

Ob gozdni kapelici praznuje Stana najlepše šmarnice.

Poravnajte naročnino!

Zjutraj.

Gustav Strniša.

*Pod oknom češnja pošumeva,
ovija zarje jo škrlat,
da kot goreča baklja seva,
bleščavo siplje sredi trat.*

*Odtrgam vejico cvetečo,
pomočim v zarjo jo daljav,
škropim poljano zelenečo
in svojo pokropim ljubav,*

*ki spi med rožami blesteča
v zibelki čudovilih sanj:
— Ljubezen, moja tiha sreča,
predrami se, že vstal je dan! —*

*Vzbudi ljubav se, duša raja,
razgrinja svoje čare svet,
priroda mlada jo opaja,
vzdrhleva, sama rožni cvet!*

Vigrednica - gospodinja

Drobci iz gospodinjstva.

Mleko je najvažnejša, pa tudi najkrepkejša hrana, ker vsebuje v lahko prebavljivi obliki vse snovi, ki so za razvoj človekovega telesa potrebne. Otrok živi prvo leto in deloma tudi še pozneje skoraj le ob mleku, oziroma mlečnih jedilih. Tudi za odrasle ljudi, posebno za slabokrvne in bolne, je mleko najizdatnejša hrana. — Znano pa je, da odrasel človek le redkokdaj uživa toliko množino mleka, kakršno bi potreboval za ohranitev zdravja in telesnih moči. Mnogo ljudi mleka sploh ne prenese; to so največ taki, ki uživajo mnogo mesa in opojnih pijač.

Največ uživamo kravjega mleka. Ker je preživljanje koz cenejše, rede v manj rodovitnih krajih koze, ki ondotne prebivalce preskrbujejo z mlekom, kakor pri nas krave. Kozje mleko ima svoj poseben okus, vsebuje pa več maščobe, kakor kravje. Dočim vsebuje kravje mleko 87 % vode, 4 % beljakovine, 3-50 % maščobe, vsebuje kozje mleko 85 % vode, 4 % beljakovine in 4-55 % maščobe. Kakovost mleka je tudi odvisna od plemena živine, od krmljenja, od rejenosti živali, kakor tudi od tega, če se žival rabi za delo in seveda tudi od časa otelitve. — Opoldansko in večerno mleko vsebuje več maščobe kot pa jutranje.

Najbolj zdravo in okusno je sirovo mleko (izpod krave). Poleg redilnih snovi vsebuje tudi še nekatere druge snovi, ki se pa pri kuhanju uničijo. Uživanje mleka izpod krave pa je priporočljivo le, ako gotovo vemo, da je žival zdrava.

Nepopačeno mleko je belkasto rumeno in neprozorno. V njem namreč plavajo majhne maščobne kroglice. Ako mleko nekaj časa stoji, se te maščobne kroglice dvignejo na vrh in tako dobimo smetano. Ko mleku odvezamemo (posnamemo) smetano, dobimo posneto mleko, ki pa je vse premalo v čišlih;

saj ohrani še vse redilne snovi razen maščobe.

Če postavimo posodo z mlekom na toplo, se izpremeni sladkor, ki ga je tudi gotovo količino v mleku, v mlečno kislino in tako dobimo kislo mleko. Kislo mleko je prav tako redilno, lahko prebavljivo in krepčilno, kot sladko mleko in posebno priljubljeno v vročem poletnem času.

V poletnem času se mleko rado skisa (zasiri). To preprečimo, ako mleko prekuhamo. Kuhano (zavreto) mleko je treba hladiti odkrito na hladnem prostoru, kjer ni nikakega močnega ali neprijetnega duha. Mleko ima namreč to lastnost, kakor tudi kruh, da se navzame duha, ki je v šrambi; zato mleko in kruh hranimo skupaj in odstranimo od tam vse močno dišeče stvari, n. pr. čebulo, česen, mast in začimbe.

Da je mleko okusno, se zahteva od gospodinje najskrbnejša čistoča. Posoda za mleko mora biti gladka, brez brazgotin; najboljše je porcelanasta ali lončena, v zadnji vrsti šele pločevinasta, ki pa mora biti dobro emajlirana. Posodo je treba vedno skrbno umivati, večkrat tudi z vrelo vodo, ki ji pridenemo nekaj sode. Samoobsej je umevno, da je treba paziti na snago tudi v hlevu. Pred molžo je treba vsakokrat kravi umiti vime.

Iz mleka dobivamo smetano, sirovo maslo in sir, o čemer bomo prihodnjic nadaljevali. (Gospodinja.)

Naš vrt.

V mesecu aprilu smo v pripravljene gredice presadile solato, posadile grah in zgodnji fižol. Kumare, ki smo jih vzgojile v gorki lehi, presadimo v maju na gredico. V maju in juniju sadimo fižol vsake tri tedne, da imamo do pozne jeseni stročnat fižol. V maju presadimo na gredice tudi paradižnike in por. Za pridelovanje paradižnikov, ki so za okusno pripravo raznih jedil v vsakem

gospodinjstvu velike važnosti, pa imamo pri nas vse premalo smisla. Ta rastlina, ki je v svojih zahtevah zelo skromna, prinaša toliko sadu kakor le malokatera.

Prav tako presadimo v maju tudi zelje, kolerabice (drugo in tretjo vrsto) in peso.

Umna vrtnarica pazi na to, da ne seje in ne sadi na ene in iste gredice več let zaporedoma iste zelenjadi.

Posebno pazljivo je treba ta mesec posevčati cvetnim gredam. One cvetlice, ki so prezimile kar na vrtu, n. pr. marjetice, zimzelen, vrtno primule i. dr., so nas že koncem marca in ves april razveseljevale s cvetjem. Nekoliko pozneje so prišle na vrsto (v nekaterih mrzlejših krajih pač šele maja) mačehe v svojih raznovrstnih žametnih cvetovih. Istočasno z mačehami sadimo tudi nageljne, dočim so drobni binkoštniki prezimili na prostem in že poganjajo prve popke. V maju, ko ni več strahu, da bi zemlja zmrznila, vsadimo tudi gomolje dalj in gladijol, ki se pohite in nudijo pridni vrtnarici že v juliju svoje raznobarvne cvetove. Letne cvetlice, t. j. one, ki jih je treba vsako leto sejati, vsejemo že v aprilu, če je mraz še dolgo v pomladi, pač šele maja, n. pr. resedocinije, astre i. dr. Mnogo močnejše pa so in pridejo prej do cvetja, če kupimo sadike pri vrtnarju.

V maju je po večini že tudi zelo vroče, da na vrtu že rastline usihajo. Treba je prilivati; za to je dežnica najboljša. Prilivamo s škropilnico tako, da je to delo najbolj podobno dežju; torej moramo prilivati narahlo, od zgoraj navzdol (ne od strani) in enakomerno. Spomladi prilivamo zjutraj, popleti pa zvečer po solnčnem zahodu, da se rastline čez noč osvežijo in okrepe za drugi dan.

Še na nekaj naj opomnim naše pridne vrtnarice! Ko zasajajo in zalivajo svoj vrtec, naj ne pozabijo tudi na »božjo njivo« kraj cerkve in naj zasade tudi na grobove svojih dragih nekaj cvetlic. Njim v spomin, sebi v veselje, domači vasi v čast! (Vrtnarica.)

Iz zdravstva.

Velike važnosti je, da gospodinja in mati vsaj nekoliko razume, kako ji je treba ravnati pri raznih boleznih družinskih članov in kaj ukreniti v težkih slučajih bolezni dotlejš, da pride zdravnik. Zato je hvalevredno, da gojenke gospodinjstvih tečajev prejemajo tudi te vrste pouk. Uместno in potrebno se nam je zdelo, da prinaša tudi naš list tozadavne članke.

Zlasti na deželi, kjer je zdravnik oddaljen in le težko dosegljiv, nastopi v težkih slučajih že lahko smrt, ako nihče ne ve z bolnikom ali ponesrečencem pravilno ravnati. Prav tako je tudi, ako bolnika ali ponesrečenca zdravijo z raznimi »zdravili«, ki bi jih boljše smeli imenovati »strupe«. — Enaka nevarnost nastane včasih za cele vasi, če se zaradi nevednosti prebivalstva razpasejo kužne in nalezljive bolezni.

Veliko bolezni se je tudi že poslabšalo in končalo s smrtjo, ker bolnikova okolica ni upoštevala zdravnikovih odredb; to pa je bilo zaradi tega, ker ni bilo v vsej vasi razumne bolniške strežnice, ki bi se zavzela za nego bolnika.

O vseh teh in takih zadevah bodo prinašale prihodnje številke »Vigredi« primeren pouk in podrobna navodila izpod peresa zdravniškega strokovnjaka, ki se nam ga je posrečilo pridobiti kot sotrudnika za naš list.

Opozarjamo že danes, da čitateljice pridno prebirajo te članke, ki jim bodo prinesli ob svojem času obilne koristi.

Praktični nasveti.

Kako gojimo piščančke. Takoj, ko se piščeta izvale, jih prenesemo s kokljo vred v svetel in solnčen prostor. Tla v tem prostoru naj bodo posuta s peskom ali z drobno zrezanim senom. Le v tako urejenih prostorih bodo piščeta dobro uspevala. Ako ima več kokelj piščeta, določimo za vsako poseben prostor. V tem prostoru mora biti v plitvi posodi vedno sveža voda. — Takoj, ko so se piški izvalili, jim je treba dati kaše ali kruhovih drobtin. Navada, pustiti piške par dni po izvaljenju brez hrane, je zelo napačna. Ko jim polagoma pričnemo dajati tudi krompir, ga je treba dobro pretlačiti in osoliti; med tako krompirjevo pižo je dobro primešati drobno sesekljane trave, špinac ali solate. Pozneje dajemo piščancem isto hrano kakor drugim kokošim. Za vse pa si moramo zapomniti, da ne sme biti prevroča, ker bi dobile trd jezik (piko). Da pa piščeta dobro uspevajo, mora biti tudi njihov dom čist in snažen.

Kako naj ravnam s palmo? Palmo, ki je naša najlepša sobna rastlina, postavimo na svetel in zračen prostor. V poletnem času jo je treba mnogo zalivati, toda le z vodo, ki je že par ur stala v posodi. Od meseca novembra do februarja pa rastlina počiva. Zalivamo jo le malo. Spomladi palmo presadimo vsako drugo leto, in sicer vsakokrat v večjo posodo. V poletnih mesecih damo palmo »na letovišče«, t. j. postavimo jo v posodi na vrt, najbolje pod drevo. — Zemlja (prst) za palme naj bo bolj peščena; na dnu posode jo pomešamo z drobnimi črepinjami, da voda ne zastaja v posodi in korenine ne gnijejo. — Kadar palmo presajamo, ji je treba odstraniti vse pokvarjene in nagnite korenine.

Kuhinjski recept.

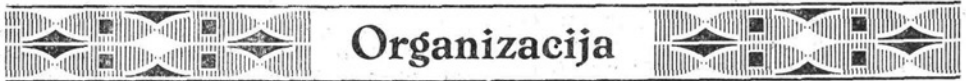
Ocvrte riževe klobasice. V litru mleka, ki si ga malo osolila, skuhaj riž in kašo, vsakega polovico; lahko je tudi sam riž. Koliko je treba vzeti vsakega, je odvisno od tega, koliko se nakuha. — Ko je kuhano, mora biti zelo gosto. Ko se je shladilo, napravi za prst debele klobasice, jih povaljaj v raztepenem jajcu in drobtinah ter ocvri v razbeljeni masti. Pečene (ocvrte) potresi s sladkorjem in daj gorke na mizo.

Za oči in roke.

Današnja vzorčna pola prinaša krasen vzorec za oltarni prt Marijinega oltarja, ki zavzema z Marijinim monogramom sredino pole. Marijino ime v rišeljje-delu leži na mrežici, ki veže črke Marijinega imena. Okoli M. imena je šesterožarna zvezda iz enakostраниh trikotnikov. Iz točk, kjer se dotikajo trikotniki drug drugega, izžarevajo po trije žarki do oboda, ki je krog. Okoli kroga je razvrščenih v novem krogu 18 četverokotnikov, kot odsev notranjih žarkov. — Izpeljava tega dela ne bo težka, ker so po večini ravne črte; pač pa bo na križiščih treba paziti in pa pri mrežici ob M. imenu, ko bo treba blago izrezati. — Ta prekrasen vzorec pride prav posebno do veljave, ako ga položimo z blagom v kaki nežni barvi, n. pr.

z rumenim, svetlo modrim, ali sveilo rožnatim satinom. — Za nadaljnji okrask prta lahko služi bordura iz večjih šmarnic v spodnjem desnem kotu, ki se razvrste na obe strani M. imena, ali tudi oba bordurna okraska ob zgornji stranici vzorčne pole (seveda obrnjena in prenešena na spodnjo stranico prta). Vogal v spodnjem levem kotu je poraben za prtiče. Mala šmarnična bordura pa služi za robni okrask k raznemu perilu. Poleg teh vzorcev sta dva večja monograma za blazine ali brisače in devet manjših za razno porabo.

Obenem sporočamo, da čez poletne mesece prenehamo z izdajo vzorčnih pol, v septembru, oziroma v oktobru pa zopet pričnemo. Ob tej priliki tudi prosimo za poravnavo dosedanjih računov.

Organizacija

Narodno občestvo.

Napisal obmejni Slovenec.

Kdor čita nemški tisk, mu je znano, da se ravno v zadnjih letih med Nemci mnogo poudarja tako zvana nemška »Volksgemeinschaft«, t. j. občestvo nemškega naroda ali skupnost vseh Nemcev. Vsi Nemci se čutijo kot en narod, kot ena enota; vsi držijo skupaj; eden za vse, vsi za enega. In ker je med njimi tako živa zavest narodne skupnosti, je naravno, da tudi politično hočejo biti združeni v eni državi. Njihovo geslo je: Ein Volk — ein Reich (en narod — ena država). Dokler pa se še ne morejo združiti v eno državo, hočejo — tako poudarjajo pri vseh mogočih prilikah — gojiti med seboj narodno, kulturno in gospodarsko skupnost.

Ta nemški zgled navajam v svrhu nazornosti tega, kar hočem v naslednjem povedati.

V 1. številki »Našega doma« 1926 sta napisala gg. dr. A. Korošec in dr. A. Veble lepa razmotrivanja o občestvu vaščanov in o društvenem občestvu. Kar piše dr. Korošec o občestvu vaščanov, velja v marsikatere oziru tudi o občestvu naroda ali o narodnem občestvu. Brez pridržka lahko rečemo: Potrebno je, da se prepričajo vsi Slovenci: »1. da obstoji občestvo naroda, da je to občestvo od prirode dano in hoteno, da je torej prirodno-naravno in ne volji posameznikov prepuščeno; 2. naša sveta naloga je, skrbeti za to, da to skupnost usode, doživetja in deležnosti, v katero so člani naroda po narodi postavljeni, dovedemo do zavesti vseh Slovencev.« In tudi tretja točka (glej »Naš dom« str. 2!) velja v polni meri tudi o narodnem občestvu.

Podobno tudi lahko marsikatero misli, ki jih je dr. Veble zapisal o društvenem občestvu, uporabimo za narodno občestvo. N. pr.: »Kakor v dobri družini, kjer se starši, otroci s posli vred počutijo kot ena naravna skupina z istimi težnjami, kjer vsi v enaki meri doživljajo skupno radost in bridkost, tako bi naj bilo tudi v celem narodu. V narodu naj se goji čut družinske skupnosti: ljubezni, tovarištva in nesebičnosti.«

Narod je kot ena velika družina. Z zatiranimi deli naroda bi morali sočuvstvovati in sotrpeti vsi člani naroda, ves narod; ravno tako bi se morali ob veselih dogodkih, ki zadenejo narod ali dele naroda, veseliti in radovati vsi pripadniki naroda, ves narod! To je čut bratske vzajemnosti, ki je izražen z besedami: Eden za vse, vsi za enega!

Kako je med nami Slovenci razvit ta čut narodne skupnosti, kako je razvita med nami zavest narodnega občestva?

Reči moramo, da je bil med nami Slovenci čut narodnega občestva, čut skupnosti vseh Slovencev, do zadnjega časa precej pomanjkljivo razvit. Vzrok temu je, ker se je med nami premalo gojila zavest narodne skupnosti. Prvič je država (Avstrija) delala razne ovire in drugič smo se tudi sami za to premalo brigali.

Gojitev zavesti narodnega občestva je za narod največjega pomena. Vzemimo za zgled Koroško! Koroško bi bili novembra 1918 lahko rešili. Toda v obče je bila i pri vodstvu naroda i v ljudskih masah preslabo razvita zavest skupnosti vseh Slovencev. Zato v onem usodnem mesecu nismo položili svoje roke na Koroško z ono odločnostjo i energijo, da bi nam je ne bili sovražniki nikdar več iztrgali.

Dr. I. Seipel pripoveduje v svoji knjigi »Nation und Staat« (1916) o nekem nemškem izseljencu v Sibiriji, ki je tudi v daljni tujini, okrog in krog obdan od Slovanov, vzgajal svoje otroke za dobre Nemce. Seipel pravi, da je bilo to mogoče samo vsled tega, ker je bila njegova nemška kultura višja od ruske.

Ta Nемец je ohranil zavest nemškega narodnega občestva, čeprav popolnoma odtrgan od svojih rojakov. Po prostoru sicer ločen od svojega naroda, ga je vendar še prošinjala duša nemškega naroda, t. j. zavest nemškega narodnega občestva. Ostal je živ ud nemškega narodnega telesa. Če odsekaš telesu roko ali nogo, je roka (ali noga) mrtva, ker ni več duše v njej. Če v kom popolnoma zamrje čut narodnega občestva, je to mrtev ud svojega naroda, ker ni več narodne duše v njem. Kar je duša za telo, to je zavest narodnega občestva za narod.

(Dalje.)

Telesno zdravje — duševna moč.

Lockington-Küble. — Ivanka Š.

(Nadaljevanje.)

Še se dobijo ljudje, ki imajo pomisleke o sportu. Mislijo namreč, da je s samim premagovanjem in trpinčenjem telesa vse narejeno. Z zatajevanjem v jedi in pijači pa ne privoščijo svojemu telesu niti prave hrane niti počitka, še manj pa kakega razvedrila.

Toda nauki in zapovedi sv. Cerkve ne zahtevajo, da bi si človek kvaril zdravje, ko jih izpolnjuje.

Papež Pij X. je pisal še kot kardinal in patriarh v Benetkah svojim seminaristom: »Želim vcepiti v mlade ljudi pobožnost, lepoto in moč, a nič manjšo pažnjo ne polagam na njih zdravje in telesno moč; ker le z drugim si bodo pridobili prvo.«

Z največjim veseljem je gledal na vatikanskem dvorišču telovadbo italijanskega telovadnega društva. In iz srca so mu šle besede: »Cenim vašo telesno moč, vaše kipeče zdravje, gibčnost in krepkost mišic. Vse to vam bo pomoč pri bojih, ki jih imate s svojim notranjim svetom. Bodite močni v svoji volji, kot so močna vaša telesa; naj bodo močne in krepke vaše duševne sile, kot so krepke vaše mišice!«

Tako je govoril sv. oče mladim fantom, kipečim zdravja. Ali ne veljajo iste besede nam, dekletom? Zdi se mi, da so govornjene tudi nam. Telesno zdravje, njegova moč bo rodila duševnih sil, ki nas bodo usposobile za marsikaj.

Čudno, skoraj neverjetno se nam zdi, ko čitamo: Sv. Frančišek Ksaverij, ta sveti junak, je prehodil 4880 km peš, ko je ustanovil svoj red. Deček Ribadeneira, star 14 let, je napravil pot iz Rima v Pariz peš. Mladi Stanislav je imel za seboj 1930 km pešpoti čez Alpe, ko je slednjič potrkal v Rimu na samostanska vrata in bil sprejet v novicijat. Kje so danes ljudje, zmožni kaj podobnega?

Čitamo, pa se zdi bajka nam, ki nas utruji hoja nekaterih kilometrov.

Danes slabé ljudje, polnijo se bolnice, množe lekarne, izdajajo se za zdravila cele dote.

Čudimo se minulim stoletjem in iščemo v tem modernem 20. stoletju vzroka, zakaj je bilo prej tako, zakaj je sedaj tako.

»Ljudje se premalo gibljejo, omehkuženi so, slabi po telesu, še slabotnejši v volji in notranji moči.«

Opazujmo življenje naših ljudi! Uradništvo, delavstvo po mestih! Zjutraj, ko odide v službo, čaka na cestno železnico, da ga potegne v bližino pisarne, tovarne, kjer dela. Tu zopet sedi v zatohli sobi ali nezdravi tovarni, da minejo ure dela. Pa se pelje zopet domov; morebiti prav do hiše. Kje naj dobi veselje in tek do jedi?

Svežega zraka vsrka malo in prost večer zapravi v kavarni, gostilni; žena ali dekle v domačem delu.

Tako mineva življenje, tako pijejo stroji, naporno delo, slab zrak zdravo kri, počasi kapljo za kapljo. Omehkuženost in nemoč se prelivata iz roda v rod, ki vedno bolj peša.

(Dalje.)

Sestra, pomagaj!

(Konec.)

Nasprotniki nam zelo radi kalijo vodo in begajo ljudstvo z lažmi. Zlasti kričečih oglasov v listih, takozvane reklame se poslužujejo in hvalijo in obetajo vse mogoče. Zato je med ljudmi toliko predsodkov, mnogo napačnih mnenj. Vprašala sem neko dekle, zakaj ne kupuje mila Gazela, pa mi odgovori, da zato ne, ker so druge znane vrste boljše. Pa jo vprašam, če je to poizkusila. »Nisem«, pravi, »ampak druge so mi tako rekly!« Potem sem ji pojasnila, da so strokovnjaki, učeni inženirji preizkusili mило Gazela in ugotovili, da Gazela-milo ni niti za las slabše nego druge hvalisane znamke, ki delajo strašno reklamo. Vidiš, nasprotno je. Tista podjetja, ki delajo veliko reklamo, veliko izdajo za reklamo. To pa se mora potem poznati v tem, da je njihovo blago dražje ali pa slabše.

Vidiš, tukaj imaš opraviti s predsodki in vkoreninjenimi napačnimi mnenji. Zopet se nudi hvaležno polje dela v korist podjetij, kjer Ti in Tvoje tovarišice mnogo, vse lahko napravite. Le pojasnajte, da je mило Gazela naše mило in najboljše mило. Le odločno povejte, da je izdajalka tisto dekle in tista gosposinja, ki kupuje pri nasprotnih pod-

jetjih in obrača hrbet našim podjetjem in našemu blagu.

Še eno! Vprašaj me, zakaj pa delajo naši listi tako reklamo za druga podjetja in znamke kot n. pr. Zlatorog, Schicht itd. mesto da bi priporočali samo Gazelo. Vidiš, sestra; to je tisto, kar po mojem ni prav! Naši listi prinašajo oglase in delajo reklamo za tiste, ki plača. Kdor jim več plača, pa mu napravijo večjo reklamo. Naši listi pravijo, da je za nje merodajen samo poslovni vidik in da je zaslužek dober, od kogarkoli je. To je takozvana poslovna morala, ki jo jaz obsojam. Zakaj pa naši listi potem trkajo ob novem letu pri naših ljudeh in prosijo za naročnike. Takrat se pa nič ne govori ne o ceni, ne o kakovosti, temveč velja načelo: »Naš človek mora biti naročnik naših listov!« In to je tudi prav. Toda iti moramo še naprej! Naš človek mora kupovati blago le v naših zadrugah in trgovinah. In še en korak dalje: Naši listi morajo priporočati v prvi vrsti naša podjetja, naše izdelke, naše trgovine!

Priti moramo do tega, da bo naša organizacija delala kot celota po skupnem načrtu, za skupnim ciljem. Potem se bo poka-

zala njena sila in potem so zagotovljeni uspehi.

Da bodo uspehi, to nam dokazujejo primeri iz zgodovine. Navajamo samo enega. Čehi so dolga desetletja vodili narodni boj proti Nemcem, ki so uživali vso pomoč in vso podporo bivše Avstrije. Uvideli pa so Čehi prav kmalu, da bo odločitev narodnega boja padla na gospodarskem polju. In proglasili so načelo: »Svoji k svojim!« Čeh, češko deklet, češka žena mora kupovati le

blago čeških tovarn, podpirati le češke trgovce in naročati delo pri češkem obrtniku. In ko so podrobno organizacijo po tem geslu osamosvojitve izvedli, je bila zmaga dobljena. Češko ljudstvo je postalo gospodarsko zavedno in gospodarsko zrelo. Zato mu je narodna zmaga padla kot zrelo jabolko v naročje. Posnemajmo zglede čeških žena in deklet, pa bo nemško-židovskemu kapitalu in njegovim podjetjem tudi pri nas kmalu odklenkalo!

Iz orliške centrale.

Za Stadion! Ker je žrebanje stadionske loterije prestavljeno na 30. maja t. l., nujno priporočamo največjo agilnost pri razpečanju srečk. — V prihodnji številki objavimo vse krožke, koliko so razprodali srečk, da izve tudi širša javnost, koliko zavednosti so pokazale Orlice pri pomoči za izvršitev tega važnega kulturnega dela.

Gospodinjski tečaji, ki jih je priredila Orliška podzveza v pretekli zimski seziji, so vsi končani. Pred božičem sta se vršila dva: v Poljanah nad Škofjo Loko in v Gorjah (večerni), po božiču pa štirje: drugi v Poljanah nad Škofjo Loko, drugi (večerni) v Gorjah, v Zagorju in v Moravčah. — O poteku tečajev so prinesli že dnevni časopisi laskava poročila. Tudi priznalna in zahvalna pisma iz posameznih krajev pričajo, da je s tem Orliška podzveza podvzela važno delo pri povzdigi narodove izobrazbe. To delo hoče tudi nadaljevati; zato že zdaj sprejema prijave za prihodnje gospodinjске tečaje. Zelo ustrezno bi bilo, če se krožki, društva, družbe čim prej, najbolje takoj, odločijo, če bodo priredili gospodinjски tečaj. Razvrstili jih bomo zopet na čas pred božičem in po božiču. Posrečilo se nam je pridobiti večje

število izvežbanih voditeljic in upamo, da bomo mogli vsem postrčiti. — Poročilo o gospodinjskih tečajih se je nekoliko zakasnilo; zato izide v prih. številki.

Podzvezni svet dne 21. marca se je izvršil ob prav lepi udeležbi. Živahni razgovori k vsaki točki dnevnega reda so pokazali veliko zanimanje za organizacijsko delo. Posebno živahno se je razpletla debata pri točki »tekme«, katero delo je podzveza letos poverila srenjam. — O sklepih podzveznega sveta so bili krožki obveščeni potom okrožnic.

Srenjske tekme, prosvetno-organizatorične in tehnične, so že v lepem teku. Vsa snov zanje je prav primerno izbrana, da razširi splošno žensko in posebno deklisko izobrazbo. Zato upamo, da letos ne bo krožka, ki bi ne prestal te preizkušnje s prav dobrim uspehom, še manj pa, da bi se kateri krožek temu izobraževalnemu delu odtegnil. V prihodnji številki prinesemo razvid o izvršenih tekmah. — Vsem sestram pa, ki so baš v tem času pri tekmah: prav mnogo sreče!

Položnice z napisom »Tiskovni sklad Vigned« prosimo, da se rabijo le v označeni namen.

Sestre sestram.

Radeče pri Zidanem mostu. Naš krožek je dne 25. marca t. l. zelo slovesno proslavil »Materin dan«, katerega so se udeležile ne samo matere naših članic in naraščaja, ampak tudi mnoge druge, ki sicer nikoli ne pridejo k nam. Privabil jih je prost vstop. Na sporedu so bile sledeče točke:

1. Mamicí zlati na materinski dan — otvoritvena deklamacija.
2. Peričke — telov. igrice gojenk.
3. Mamicí — deklamacija dveh dečkov.
4. Veselje prijateljic — igrica v 1 dej.
5. Pesem sedemnajstletne.
6. Vrnitev — alegorična slika.
7. Slavnostni govor.
8. Gor čez jezero — mešani zbor.
9. Drobna želja — deklamacija dečka.
10. Cankar: Njena podoba — njen grob — recitacija.
11. Materina pot — deklamacija mladenke.

12. Simbolična prosta vaja po pesmi »Slepčeva tožba« — mešani zbor.

13. Mi smo živo srebro — veseljičica mladenk.

Vse je uspelo dobro, zlasti pa je ugajala »Slepčeva tožba« in so jo morale izvajaške na željo občinstva ponoviti. — Matere so s te proslave odnesle domov prav lepe vtise in upajmo, da nam ostanejo naklonjene.

Bog živi!

Udeleženka.

Materin dan so praznovali tudi še tile krožki: St. Peter, Ljubljana; Moste pri Ljubljani, St. Vid nad Ljubljano, Vrhnika, Vače, Dol. Logatec, Raka, Sv. Križ pri Ljutomeru, Maribor itd. Vendar uredništvo ni dobilo nikakega poročila o poteku. Ali so naši krožki — kar vsi — napravili »fiasko« ta dan, da si ne upajo poročati? Uredništvo se boji, da bo prihodnjič zmanjkalo prostora, toliko bo poročil! Bog živi!

Uredniška molčečnost.

Minka. Vaša pesmica »Brezmadežni« je pač prišla prepozno. Za vsako štev. je sklep uredništva mesec prej; n. pr. za marec 1. febr., za april 1. marca, za maj 1. aprila itd. Izvzemši nekatere napake je prav lepa. — Seveda smete še poslati! Le nikar se ne bojte moje jeze. Pošljite pa na uredništvo!

Velika solza. Od vseh poslanih pesmi je bila prva najboljša. — V današnjih treh sta dve piki in en klicaj, sicer pa nobenega ločila. Ali mislite, da je pesnikom res vse dovoljeno? In pa rime — ker že tako zelo silite z njimi! — N. pr. gore — srce, želim — zadobim, bričnost! — n. rost itd. — Ne delajte površno, kakor v veliki naglici! Če nimate časa, pustite raje za takrat, ko imate mir in dovolj časa! — Ali imate slovensko slovnico? Če ne, si jo nabavite! Pozdrav!

Vidana. Kdaj pošljete obljubljeni? — Pozdrav!

Marica. »Gospodovo vstajenje« je prišlo prepozno. Poglejte zgoraj, zakaj! — Vsebinska, dasi tako neizčrpno lepa, je podana v tako medli obliki in tako vsakdanje, da bi črtica tudi sicer ne bila objavljena. Potem pa »solnce vzplapola«, »prečisto zlato« itd. Delajte — dobro opazujte — popravljajte in pilite sama! In zopet kaj pošljite! Pišite pa, prosim, samo po eni strani! Naslovite na uredništvo!

Mara Škrjanc. Označite bolj natančno Vaše želje glede rute (pleta): velikost, obliko (na 4 vogle, ali podolgovato, na 3 vogle), debelega, tankega, z gostimi ali prelestnimi vbodi, za način porabe itd. Potem Vam takoj postržemo.

Pozor! Pred časom je nekdo po dopisnici naročil monograme JB, a brez podpisa. Na karti je poštna označba Trbovlje. Prosimo točen naslov!

Prejeli smo in priporočamo:

Štiri leta v ruskem ujetništvu. K dodatku: Pregled zgodovine ruskega naroda. Napisal in založil Josip Grdina. Ljubljana 1925. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vez. Din 100—, broš. Din 80—.

Impozantna knjiga, velik format na 611 straneh finega papirja. Pisana od prve besede do zadnje zanimivo, napeto, živo, resnično. Kdor bo začel knjigo brati, je ne odloži prej, dokler ne bo prebral vse.

Kolikrat silimo v znanec, ki so bili v ruskem ujetništvu, da nam naj povedo kaj o Rusiji, o boljševikih in o tej ali oni zanimivosti, a kako malo nam vedo povedati, kakor da bi z molkom hoteli zagrniti vso bridko preteklost. Vzemi Grdinovo knjigo v roke in beri! V njej je popisano gorje in groza, pomanjkanje in zima, pa zopet solnce in ljubezen, smeh, kratkočasje, pouk, zanimivi opisi tujih krajev in ljudi.

Pisatelj je izvrsten opazovalec. Povsod ima oko. Prav nič mu ne uide. Nikjer pa ne vidi samo sence, nikjer samo solnca. Ni prijatelj nikogar, in nikogar tudi ne sovraži, povsod po svetu najde prijazne in postrežljive ljudi, pa tudi zoperne sitneže in brezsrčneže.

Seznani nas dodobra z ruskimi običaji pri ženitvi, poroki, na Veliko noč itd. Nazorno

popisuje, kako ruski mužik obdelava svoje polje, kako seje, žanje, si pripravlja kurivo itd.

Vmes so prepleteni dogodki, pisani prijetno kot povest zase. Številni spomini na domovino dajo življenju v tujini domotožno ozadje.

Za nas Slovence, ki smo imeli toliko naših bratov v ruskem ujetništvu, bo knjiga živ spomin na polpretekli čas, ki ga doslej nismo poznali. Zadnja poglavja, od Budimpešte naprej, pa nam privabijo živo pred oči dneve naše osvoboditve ob prevratu. In po teh opisih sklepajoč, ki nam jih je pisatelj podal povsem verno in resnično, lahko trdimo, da je vsa knjiga en sam resničen dogodek.

Oprema knjige, tisk in papir sta zelo elegantna. Jezik je vseskozi lep, gladek, čist.

Dodatek knjige — zgodovina ruskega naroda — od strani 457 do 611 bo bogat vir za predavanja po društvih in za vsakogar, ki se hoče poučiti o ruski zgodovini ob nepristransko pisani besedi, ki pa vkljub temu gorko simpatizira z našimi brati.

Podobne knjige Slovenci še nismo imeli. Dekleta, prav primeren, lep in cenen godovni dar za brate, ki so se vrnili iz ruskega ujetništva!

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (**Anica Lebar**) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: **Zvona Primčeva.**

Za Jugoslovansko tiskarno: **Karel Čeč.**

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.

Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Trst“ m Din 11.—, močno „Sava“ Din 12.50, „Slovensko platno“, zelo močno, Din 14.50, fina „Beograd“-tkanina Din 16.—, zelo fina tkanina „Gorica“ za srajce Din 18.—, posebno fini naturel-sifon, šir. 92 cm, Din 22.— razpošilja v elektrgovina R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur za-astonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar

ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500.— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

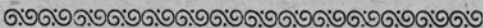
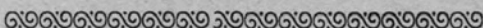
Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluze, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Založa šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.

Prva mehanična pletilna industrija modne konfekcije, nogavic itd.

**FRANC KOS
LJUBLJANA**

Zavarujte svoje življenje, poslopje in premičnine le pri

**VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI**

V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.
Zagreb, Pejačevićev trg 10,
Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

**PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO**

**KOLINSKO
CIKORIJO!**

Poslušaj, bebica moja!

Da je perilo lepo bleščeče in
ima prijeten vonj, se mora
prati vedno le z „GAZELA“ -
milom, ki je najboljši do-
mači izdelek.

GAZELA MILO